

Οἱ δὲ συγγραφεῖς τῶν ἡμερῶν μας θέλουσιν ἔχει τὸν Κατάλογόν μου ὡς Ὀδηγόν εἰς τὰς βιβλιογραφικὰς τῶν ἐρεῦνας περὶ τῶν προγενεστέρων ἐκδόσεων τοῦ δεινός ἢ δεινός συγγραμμάτος, εἰάν κατὰ τύχην θελήσουν νὰ μετατυπώσωσι τοῦτο, ἢ ἂν θελήσωσι νὰ λαλήσωσι περὶ συγγραμμάτων τυπωθέντων ὑπὸ νεωτέρων ἐλλήνων εἰς ὅποιονδήποτε κλάδον τῆς μαθήσεως.

Ἐάν ἡ πρώτη ἐκδοσις τοῦ Καταλόγου μου, ἤθελε τυπωθῆ πρὶν τῆς δημοσιεύσεως τοῦ Α' φυλλαδίου τοῦ *Ἑλληνομνήμονος*, ἐκδοθέντος κατὰ τὸν Ἰανουάριον μῆνα τοῦ 1843 ἔτους, ὁ συντάκτης τούτου δὲν ἤθελε γράψῃ, ἐν σελ. 64— *Ἰουστίνου ιστοριῶν Τρόγου τοῦ Πομπείου ἐπιτομὴ μεταφρασις τοῦ αἰ. αἰῶνος ὑπὸ Μάκολα τινός τυπωθεῖσα ἐν Βενετία*· διότι ἤθελεν εἶρη ἐν τῷ ἀριθμῷ (74) ὀλόκληρον τὴν ἐπιγραφὴν τοῦ περὶ αὐτοῦ λόγος βιβλίου, ἣτις ἔχει οὕτως. » Βιβλίον ἱστορικὸν καλοῦμενον Ἰουστίνος, μεταφρασθὲν ἐκ τῆς Λατινίδος φωνῆς εἰς ἀπλὴν φράσιν παρὰ Ἰωάννου Μάκολα τοῦ Ἀθηναίου, κ τ λ. » *Ἐνετίσιν αχπς*. εἰς 8.

Καὶ ὁ ἐκδότης τῆς κατὰ τὸ 1847 ἔτος μετατυπωθείσης ἐν Κερκύρα Ἀκολουθίας τοῦ ἁγίου Σπυρίδωνος, εἰάν ἐσυμβουλεύετο τὸν ρηθέντα Κατάλογόν μου, δὲν ἤθελεν εἰπεῖ θετικῶς εἰς τὰ Προλεγόμενά του, σελ. ζ' καὶ ἠ. « Ἡ ἀκολουθία τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Σπυρίδωνος τοῦ θαυματούργου ἐξῆλθε τὸ πρῶτον εἰς πρῶς Ἐνετίσιν τὸ ἀχὸδ' παρ' Ἀνδρέα τῷ Ἰουλιανῷ εἰς 4ον. ὁμοῦ μὲ τὰς τῶν ἄλλων ἁγίων πολιούχων καὶ προστατῶν τῆς πόλεως καὶ νήσου Κερκύρας. Δευτέρᾳ ἐκδόσει εἶναι ἡ γενομένη ἐπιμελεία καὶ ἀναλώμασι Πέτρου Κασιμάτη ἰατροσοφιστοῦ Κερκυραίου ἐν Ἐνετ. αψιζ' παρὰ Νικολάῳ τῷ Σάρῳ εἰς 4ον. Τρίτη ἐκδοσις, καθότι δὲν γνωρίζομεν ἄλλην πρὸ αὐτῆς γενομένην, εἶναι ἢ ἐν Ἐνετία παρὰ Νικολάῳ τῷ Γλυκεῖ 1813 εἰς 8ον. εἰάν ἐσυμβουλεύετο, τὸ ἐπαναλαμβάνω, τὸν Κατάλογόν μου, ἤθελε παρατηρήσῃ καταγεγραμμένας ἐν αὐτῷ ὑπὸ ἀριθ. 134 καὶ 228 δύο προγενεστέραις ἐκδόσει· ἢ μία κατὰ τὸ 1736 ἐν Βουκουρεστίῳ καὶ ἢ ἑτέρα κατὰ τὸ 1778 ἔτος ἐν Ἐνετία παρὰ Νικολάῳ τῷ Σάρῳ. »

Ἐπὶ τέλους ὀφείλω νὰ κάμω γνωστὰς τὰς παρατηρήσεις δύο σοφῶν φίλων μου, τοῦ Ἰππότου Ἀνδρέου Μουστοξύδου, καὶ τοῦ Καθηγητοῦ Λίμιλίου Τυπάλδου, οἵτινες διὰ τῶν ἐπιστολῶν των ἐσυμβούλευσαν νὰ προσθέσω, ἐν περιπτώσει δευτέρας ἐκδό-

ληστέ καὶ λατινιστὶ πόνημα ἐπιγραφόμενον. « Ἀνατροπὴ τῶν δοξασάντων γραψάντων καὶ τύποις κοινωσάντων, ὅτι οὐδεὶς τῶν νῦν τὴν Ἑλλάδα οἰκοῦντων ἐπὶγονός τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων ἐστίν. »

κδ'.

αίως τοῦ Καταλόγου μου, εἰς πᾶσαν ἐπιγραφὴν τῶν βιβλίων τῶν ἀριθμῶν τῶν σελίδων καὶ νὰ σημειώσω τὰς μετατυπώσεις αὐτῶν, διότι, παρατηρεῖ ὁ δεύτερος. « συγχρότως ἢ κατὰ πρώτην » φέρει ἀναφερομένη ἐκδοσις, χωρὶς νὰ τυπωθῆ κατὰ πρώτην, « τὸ βιβλίον προξενεῖ ἀβεβαιότητα καὶ οὐγχυοῖν. » Ἐὰν λαπὼν ἐν τῇ παρούσῃ ἐκδόσει δὲν ἐπρόσθεσα καὶ τὸν ἀριθμὸν τῶν σελίδων ἐκάστου βιβλίου, τὸ ἐνόμισα περιττὸν ἀφ' οὐσίσημείωσα ἀριθμῶς τὸν τόπον τῆς ἐκδόσεως, τὸ ἔτος, καὶ τ' ὄνομα τοῦ τυπογράφου, διότι πολλὰ ὀλίγοι εἶναι οἱ συγγραφεῖς οἵτινες ἔταν ἀναφέρωσιν ἐν πόνημά δὲν σημειῖν οὐσί τὸν τόπον τῆς ἐκδόσεως τούτου, καὶ τὸ ἔτος καθ' ὃ ἐτυτώθη. Κατέγραψα δὲ χωριστὰ ἔσαι ἐκδόσεις ἐδημοσιεύθησαν μετὰ τὴν πρώτην ἀπὸ ἕτερον τυπογράφου, καὶ ἔχουσι προσθήκην τινὰ ἢ σημειώσεις τοῦ νέου ἐκδότου. Χάριν δὲ συντομίας ἀφαίρεσα ἀπὸ τὴν ἐπιγραφὴν τῶν ἐν Βενετίᾳ τυπωθέντων βιβλίων τὴν Ἰταλιστὶ γεγραμμένην ἄδειαν τῆς τυπώσεως ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως, **Con licenza dei Superiori e privilegio**, ὡς μὴ συντείνουσιν εἰς τὸν σκοπὸν τῆς καταγραφῆς τοῦ βιβλίου.

Ἐπὶ τῇ αὐτῇ αἰτίᾳ ἀφίρεσα ἀπὸ τὴν ἐπιγραφὴν τῶν ἐν Βιέννῃ τῆς Αὐστρίας, καὶ ἐν Λεψία τῆς Σαξωνίας τυπωθέντων βιβλίων, τὴν ἐπαρχιακὴν κυριολεξίαν τῶν δύο τούτων Πρωτευουσῶν πόλεων τῆς Γερμανίας.

Τούτων οὕτως ἐχόντων ἀνήγγειλα τὴν ἐκδοσὶν τοῦ Καταλόγου μου περὶ τὰ τέλη τοῦ Δεκεμβρίου 1847. Συγχρότως δὲ ἐζήτησα ἀπὸ τὸν Σεβαστὸν ἡμῶν Ἀνακτα ΟΘΩΝΑ τὴν ἄδειαν ν' ἀφιερῶσω εἰς τὴν Α. Μ. τὸ περὶ αὐτοῦ ὁ λόγος πόνημά μου, ἢ καὶ ἔτυχε νὰ λάβω.

Μετὰ ταῦτα διορισθεὶς ἐγὼ περὶ τὰ τέλη τοῦ Ὀκτωβρίου 1848, Πρόξενος τῆς Α. Μ. ἐν Βενετίᾳ, προτάσει τοῦ ἀποβιῶσαντος ὑπουργοῦ Κωνσταντίνου Κολοκοτρώνη, δὲν ἐφρόντισα πλέον περὶ τῆς τυπώσεως τοῦ Καταλόγου μου, ἐπιθυμῶν νὰ τὸν τελειοποιήσω ἐν τῇ ῥηθείσῃ περιωνύμῳ πόλει τῆς Ἰταλίας, ἕνεκα τοῦ φιλολογικοῦ θησαυροῦ ὃν περιέχει πρὸς τὰ τῆς Ἑλλάδος ἢ πλουσία Βιβλιοθήκη τοῦ ἀγίου Μάρκου, καὶ αἱ ἰδιαίτεραι βιβλιοθήκαι τῶν Πατρικίων τῆς ἄλλοτε ἰσχυρᾶς Βενετίας.

Μὴ δυνηθεὶς δὲ νὰ ὑπάγω εἰς τὴν θέσιν μου, ἕνεκα τῶν πολιτικῶν περιπετιῶν τῆς Ἰταλίας κατὰ τὸ 1848 καὶ 1849 ἔτος, καὶ μετατεθεὶς εἰς Βάρναν, τὸ πόνημά μου ἐκεῖτο μὲν χειρόγραφον, ἀλλὰ ἐπλουτίζετο καθεκάστην. Καὶ τῶ ὄντι ἐπρόσθεσα εἰς αὐτὴ ἔσαι ἕξρον βιβλία ἐν τῇ πλουσίᾳ βιβλιοθήκῃ τῆς ἐν Λωνδίαντι-

νουπόλει λέγομένης 'Αγιοταφικῆς 'Ιερᾶς Μοῦσῆς, καὶ ἐν τισὶ
 ἰδιαιτέροις Β.Ελιοθῆκαις 'Ιερῶν τινῶν ἐν Βάρνη.

Καὶ ἀναφέρω ταῦτα πρὸς ἀπόδειξιν τῆς ὑπὲρ τοῦ κλουσήμου
 τοῦ πονήματός μου προθυμίας μου, αἰσθανόμενος ὅτι ἦτο πύκνως
 ἔλλειπές. Ἐχάρην λοιπὸν χαρὰν μεγάλην ὅτε ὁ πρῶτος ὑπουργὸς Κ.
 Πέτρος Δεληγιάννης μοὶ ἀνήγγειλεν ὅτι ἡ Αὐτῆς Μεγαλειότης ἡ Σε-
 βαστὴ ἡμῶν Ἀντιβασίλισσα ΑΜΑΛΙΑ διὰ Διατάγματος τῆς ὑπὸ
 ἡμερομηνίαν 3 Σεπτεμβρίου 1850 εὐδόκησε νὰ μὲ διορίσῃ Προ-
 ξενόν τῆς ἐν Βενετίᾳ. Βάσκανος ὁμοῦς τύχη ὄχι μόνον δὲν μὲ ἐ-
 πέτριψε νὰ μεταβῶ εἰς τὴν νέαν μου προξενικὴν θέσιν, ἀλλὰ φθά-
 σας εἰς Κωνσταντινούπολιν τῆν 6 Σεπτεμβρίου 1851 ἔμαθον
 παρὰ τοῦ ἐκεῖ ἀξιότιμου καὶ φιλογενοῦς Πρέσβευος τῆς Ἑλλάδος
 Κ. Ἀνδρέου Μεταξᾶ ὅτι ὁ κοινός μας φίλος καὶ ὑπουργὸς τῶν
 ἐξωτερικῶν Κ. ΑΝΔΡΟΝΙΚΟΣ ΠΑΪΚΟΣ ἐπὶ μιᾶς ἐσφραγμένης πλη-
 ροφορίας τοῦ ἐπιθεωρητοῦ τῶν ἐν τῇ Μολδοβλαχίᾳ προξενεῶν Κ.
 Σπυρίδωνος Τριανταφύλλου μὲ ἀπέλυσε τῆς βασιλικῆς ὑπηρεσίας.

Ἀναγνωρισθείσης δὲ τῆς ἀθωότητός μου διὰ δικαστικῆς ἀποφά-
 σεως τοῦ ἐν Ἀθήναις Πλημμελειοδικείου (α), ὤφειλεν ὁ ὑπουργὸς
 Κ. Παῖκος, εἴαν ἦτον ἀμερόληπτος λειτουργὸς τῆς Βασιλείας καὶ
 προστάτης τῶν λογίων ἀνδρῶν νὰ μὲ ἐπαναφέρῃ ἀκέσως εἰς τὴν
 Βασιλικὴν ὑπηρεσίαν. Ἀλλὰ χαριζόμενος εἰς τοὺς ἐν Βενετίᾳ καὶ
 Τεργέστη φίλους τοῦ καὶ εἰς Αὐλικούς τινας τῶν Ἀθηνῶν εἵτινες
 τῷ εἶχον συστήσει τὸν διευθύνοντα προσωρινῶς μέχρι τῆς ἐλεύσεώς
 μου τὸ ἐν Βενετίᾳ Προξενεῖον, *Ἰωάννην Δενδρινόν τινά* (β),
 δὲν ἠθέλησεν ὁ σκληρὸς καὶ ἀδίκος ὑπουργὸς ΠΑΪΚΟΣ νὰ μοὶ δώσῃ
 τὴν θέσιν μου ἵνα μὴ στερηθῇ αὐτῆς ὁ παρ' αὐτοῦ εὐνοούμενος
 Δενδρινός ἂν καιοῦτος δὲν εἶναι πολίτης Ἑλλήν, οὔτε εἶχε τὸ

(α) Τὴν δικαστικὴν ἀπόφασιν ταύτην ἐδημοσίευσεν ἐν τῷ Παραρτήματι
 τοῦ Ἀριθ. 5 τῆς Ἐφημερίδος ὁ Ἑλληνικὸς Καθρέπτης, ὑπὸ ἡμερομηνίαν
 4 Ἀπριλίου 1852.

(β) Περὶ τοῦ ἀνθρώπου τούτου ἀγνώστου ἐν Ἑλλάδι, καὶ Εὐρώ-
 πῃ ἰδοῦ τί ἀναγινώσκεται ἐν τῷ Ἀριθμῷ 623 τῆς Ἀθηναϊκῆς Ἐφημερίδος
 Ἡ ΕΛΠΙΣ, ὑπὸ ἡμερομηνίαν 14 Ἀπριλίου 1851. «Γράφουν ἀπὸ Βε-
 νετίας ὅτι εἰς τὴν περίστασιν τῆς ἐκεῖσε διαμονῆς τῆς Α. Μ. τοῦ αὐ-
 τοκράτορος τῆς Αὐστρίας ἔγιναν καὶ γίνονται πολλαὶ καὶ σημαντικαὶ
 ἐξαρταί. Εἰς ἓνα τῶν αὐτοκρατορικῶν γευμάτων ἐπροκλήθη καὶ ὁ τῆς
 Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας ἀρχιεπίσκοπος, πρῶτος Δαλματίας Βενέδικτος
 Κράλιεβιχ' κατὰ δὲ τὴν πρώτην Ἀπριλίου ἡ Α. Μ. ὑπεδέχθη ὅλους
 τοὺς προξένους ἐπρατηρήθη δὲ, ὅτι ἔλλειψε μόνον ἐκεῖνος τῆς Ἑλλάδος,
 ἵσως διότι ὁ τοποτηρητὴς τοῦ Φραγκοῦδη Ι. Δενδρινός, ὁ ὅσον εὐ-
 σχήμως παρρησιάζων κατὰ τὸ παρὸν αὐτῆν, εὐρίσκεται διαρισμένος
 εἰς ἑλληνὴν ὑπηρεσίαν ἐπὶ τὸν πατρῶνον του, τὸν καρφερόλην Βρίκον.»

κς'.

παραμικρὸν δικχίωμα νὰ ὑπηρετῇ, οὔτε ἠδύνατο νὰ ὠφελήσῃ καὶ νὰ τιμήσῃ τὴν Ἑλλάδα ὡς ἐγὼ, χαίρων, ἀγαθῇ τύχῃ, ἀρκετὴν ὑπόληψιν ἐν ὅλῃ τῇ Ἰταλίᾳ (α).

Ἐν τῷ μεταξὺ τούτῳ ἡ ζητήσις τοῦ Ἀνατολικοῦ ζητήματος ἐνασχολοῦσα τὰ πνεύματα τῶν Εὐρωπαίων, πολλοὶ ἐξ αὐτῶν πεπαιδευμένοι ἐκαταγίνοντο περὶ τῆς ἐν τῷ Βασιλείῳ τῆς Ἑλλάδος προόδου τῶν φώτων, καὶ λόγιοι τινες φίλοι μου ἐν Εὐρώπῃ μοι ἐζητοῦσαν τὸν πρὸ καιροῦ ἀναγγελθέντα *Κατάλογόν μου*.

Ἡ συνεχὴς ζήτησις αὕτη ἐξ Ἰταλίας, Γαλλίας τε καὶ Γερμανίας μοι ἐγέννησεν τὴν ιδέαν νὰ διαιρέσω τὸ ἐπωφελες τοῦτο πόνημά μου εἰς δύο μέρη· καταγράφων ἐν τῷ πρώτῳ τὰ *Ἐκκλησιαστικὰ βιβλία τῆς Ἀνατολικῆς Ὀρθοδόξου ἡμῶν ἐκκλησίας*, καὶ ἐν τῷ δευτέρῳ, ὅπερ ἐνδιαφέρει πρὸ πάντων τοὺς Εὐρωπαίους, τὰ *Φιλολογικὰ καὶ ἐπιστημονικὰ συγγράμματα* ὅσα ἐξεδόθησαν ἀπὸ τὸ 1476 μέχρι τοῦ 1832 ἔτους, ἐνῶ τὸ πρότερον σχέδιόν μου ἦτον ἡ καταγραφή τῶν βιβλίων μόνον μέχρι τοῦ 1821 ἔτους, ἧγουν μέχρι τῆς ἐνδόξου ἐπαναστάσεως τῶν Ἑλλήνων. Ἡ ἐποχὴ αὕτη εἶναι μὲν ἡ πλέον δυστυχῆς διὰ τὸ Ἑλληνικὸν ἔθνος, ὡς πρὸς τὴν πολιτικὴν ὑπαρξίν του, ἀλλὰ ὄχι καὶ ὡς πρὸς τὴν φυσικὴν διάνοιάν του.

Μὴ δυνάμενος δὲ νὰ μεταβῶ εἰς Βενετίαν ὡς Πρόξενος τῆς Ἑλλάδος ἵνα, ὠφελούμενος τῆς θέσεώς μου, τελειοποιήσω τὸ πόνημά μου, διεύθυνα εἰς τὴν Κυβέρνησιν τὴν ἐφεξῆς ἀναφορὰν μου.

Πρὸς τὸ ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς Δημοσίου Παιδείας Ὑπουργεῖον.

Κύριε Ὑπουργέ,

Ἐπιδοῦναι προτίθεμαι νὰ πραγματοποιήσω τέλος πάντων τὴν ἐκδοσὶν τοῦ πρὸ πολλῶν ἐτῶν παρ' ἐμοῦ συνταχθέντος πονήματος ὑπὸ τ' ὄνομα *Κατάλογος* τῶν ἀπὸ πτώσεως τῆς Κωνσταντινουπόλεως μέχρι τοῦ 1821 ἔτους ἐκδοθέντων βιβλίων παρ' Ἑλλήνων εἰς τὴν ὀμιλουμένην ἢ εἰς τὴν ἀρχαίαν Ἑλληνικὴν γλῶσσαν· μοι εἶναι ἀναγκαῖον νὰ μεταβῶ εἰς Βενετίαν ἵνα ἐρυνήσω καὶ φυλλολο-

(α) Ἀρκεῖ μόνον νὰ εἶπω ὅτι ἀνήκω εἰς τὰς πρώτας ἐπιστημονικὰς ἐταιρίας τῆς Νεαπόλεως, καὶ ὅτι ἐχρημάτισα μέλος τῶν ἐν Φλωρεντίᾳ καὶ Παταύῳ Συνελεύσεων τῶν ἐπιστημόνων κατὰ τὸ 1841, καὶ 1842.

γῆσω τὰ εἰς τὴν αὐτόθι περιώνυμον βιβλιοθήκην τοῦ Ἁγίου Μάρκου εὑρισκόμενα βιβλία παρὰ νεοελλήνων τυπωθέντα. Ὅτι δὲ τὸ ἔργον μου εἶναι ἐθνικόν, σπουδαῖον, καὶ ἀναγκαιότατον διὰ τὴν ἱστορίαν τῆς ἡμετέρας Νεογραμματείας, ἣτις συνδέεται μετ' ἐκείνης τῶν ἐνδόξων προγόνων ἡμῶν, καὶ ὅτι αἱ ἐν Βενετία δημόσιαι καὶ ἰδιαιτέραι Βιβλιοθήκαι δύνανται μόνον νὰ μοὶ χρησιμεύσωσι διὰ τὴν ἀποπεράτωσιν τοῦ ἐθνικοῦ πονήματός μου, μαρτυρεῖ τοῦτο ἡ ἀναχειρὰς μου γνωμοδοτήσεις τεσσάρων ἐκ τῶν ἐγκριτοτέρων Καθηγητῶν τῆς φιλοσοφικῆς σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ὁθωνος.

« Ἐπειδὴ δὲ ὁ φυσικὸς καὶ νομικὸς προστάτης τῆς ἐθνικῆς παιδείας, καὶ τῶν πεπαιδευμένων ἀνδρῶν παντὸς πολιτισμένου Κράτους ἀναντιρρήτως εἶναι ὁ ὑπὸ τῆς ἀνωτάτης ἀρχῆς αὐτοῦ διορισθεὶς ἐπὶ τῆς παιδείας Ἰπουργὸς, διὸ προστρέχω εἰς Ἰμᾶς Κ. Ἰπουργέ, ἐπειδὴ δὲν εἶμαι πλούσιος, ἵνα μοὶ παραχωρήσετε τὰ χρηματικὰ μέσα διὰ τὴν εἰς Βενετίαν μετάβασίν μου, καὶ διετῆ διαμονὴν πρὸς τελειοποιήσιν ἐνὸς ἐθνικοῦ πονήματος, τοῦ ὁποίου ἡ ἐκδόσις ἐγγίνειν ἐπιθυμητὴ εἰς ὁμογενεῖς καὶ ξένους, ὡς ἀρχικύοντως ἀπέδειξεν διὰ τοῦ κατὰ τὸ 1848 ἔτος τυπωθέντος προλόγου μου.

« Πέποιθα, Κ. Ἰπουργέ, ὅτι ἡ αἴτησίς μου αὕτη θέλει γίνεαι δεκτὴ ἕνεκα τῆς γενικῆς ὠφελείας εἰς τὰ Ἑλληνικὰ γράμματα. Καὶ εἰς τὴν πεποιθήσειν ταύτην μ' ἐνθαρρύνει τὸ παράδειγμα τῆς γειτνιαζούσης Ἰονίου Κυβερνήσεως, ἣτις πρὸ τεσσάρων ἐτῶν ἤδη πληρώνει μηνιαίως τετρακοσίας πεντήκοντα δραχμὰς εἰς τὸν γνωστότατον λόγιον Ἀνδρέαν Μουστοξύδην, μόνον καὶ μόνον διὰ νὰ συντάξῃ τὴν Ἱστορίαν τῶν ἐττὰ νήτων.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 18 Δεκεμβρίου 1852.

« Κατ' αἴτησιν τοῦ Κυρίου Ἀνδρέου Παπαδοπούλου Βρετοῦ γνωμοδοτοῦμεν οἱ ὑπογεγραμμένοι ὅτι τὸ πρὸ αὐτοῦ συνταχθέν πόνημα *Κατάλογος τῶν ἀπὸ πτώσεως Κωνσταντινουπόλεως μέχρι τοῦ 1821 ἔτους τυπωθέντων βιβλίων παρ' Ἑλλήνων εἰς τὴν διμελουμένην ἢ εἰς τὴν ἀρχαίαν ἑλληνικὴν γλῶσσαν με βιβλιογραφικὰς καὶ κριτικὰς σημειώσεις καὶ μετὰ τὴν βιβλιογραφίαν τῶν νέων λογίων ἀνδρῶν*, θέλει εἶναι οὐχὶ μόνον χρήσιμον ἀλλὰ καὶ ἀναγκαιότατον εἰς τὴν Ἱστορίαν τῶν ἑλληνικῶν γραμμάτων, καὶ ὅτι κατὰ τὰ ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ περὶ τῆς ὕλης δοθέντα δείγματα ὁ ἀνὴρ οὗτος εἶναι ὁ πρὸς τοιοῦτον ἔργον καταλληλότετος.

κή.

« Ἀλλὰ πρὸς τελειοτέραν ἐπεξεργασίαν αὐτοῦ ἀπαιτεῖται βιβλιοθήκη πλουτεώτερα τῆς παρ' ἡμῖν, καὶ ὡς τοιαύτην κρῖνομεν τὴν τῆς Βενετίας διὰ τὰς ἐπὶ τοῦ παρελθόντος πολλὰς σχέσεις τῆς πόλεως ταύτης μετὰ τοῦ ἡμετέρου ἔθνους, δι' αἷμα ἐν αὐτῇ βιβλιοθήκῃ γέμουσι β. βλίων εἰς τὸν σκοπὸν τοῦτον χρῆσιμωτάτων.

Ἐν Ἀθήναις, τῇ 15 Ἰουλίου 1852.

(Ἐπογγραμμένοι)

Κ. ΑΣΩΠΙΟΥ.

ΦΙΛΙΠΠΟΣ ΙΩΑΝΝΟΥ.

ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΜΑΝΟΥΣΗΣ.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ Α. ΚΟΥΜΑΝΟΥΔΗΣ.

Ὁ δὲ Ἐπίτροπος Κ. Σ. Βλάχος μοι ἀπήντησεν. « Δὲν δύναμαι νὰ ἐκτελέσω τὴν αἴτησίν σας ταύτην, ἐπειδὴ δυστυχῶς εἰς τὸν προϋπολογισμὸν τοῦ Ἐπιτροπείου μου δὲν ὑπάρχει εἰσέτη διαθέσιμον κεφάλαιον πρὸς κατανάλωσιν τοιούτου εἴδους ἐξόδων. Ἐπι τῇ βίσει ὅμως τῆς ἀναφορᾶς σας θέλω παρακαλέσει τὴν Α. Μ. νὰ σᾶς συστήσῃ εἰς τὸν συνάδελφόν μου Ἐπίτροπον Κ. Πάικον, πρὸς τὸν ὁποῖον θέλω ἐμιλήσει τὰ δέοντα, διὰ νὰ σᾶς ἐπαναφέρῃ εἰς τὴν παλαιάν σας θέσιν τῆς Βενετίας, καὶ οὕτω δύνασθε νὰ τελειοποιήσετε τὸ ὠφέλιμον ἔργον σας. » Καὶ τῶντι ὁ φιλέμουσος Βασιλεὺς Ὁθων ἔσπευσε νὰ συστήσῃ τὴν ἀναφοράν μου εἰς τὸ ἐπὶ τοῦ Β. Οἴκου καὶ ἐπὶ τῶν Ἐξωτερικῶν Ἐπιτροπειῶν ἐπιγράφων διὰ τῆς ἰδίας αὐτοῦ Β. χειρὸς. *Νὰ λάβῃ ὑπ' ὄψιν ὁ Κ. Ἐπίτροπος τὴν αἴτησιν τοῦ ἀναφερομένου.* Ἀλλὰ ὁ Ἐπίτροπος Κ. Πάικος, προσποισόμενος ἐντελῆ ἀγνοίαν τῆς συστάσεως ταύτης, παρὰπέμπει τὴν ἀναφοράν μου εἰς τὸ ἐπὶ τῆς Δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως καὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν Ἐπιτροπειῶν μόνην τὴν παρατήρησιν, ὅτι ἡ ἀναφορὰ αὕτη ἀφορᾷ αὐτὸ τὸ Ἐπιτροπεῖον καὶ ὄχι ἐκεῖνο τὸ ἐπὶ τοῦ Β. Οἴκου καὶ τῶν Ἐξωτερικῶν σχέσεων. Τάλαινα Ἑλλάς, ποίους φιλομούτους καὶ δικαίους Ἐπιτροποὺς ἐμελλεῖς νὰ ἴδῃς μετὰ τὴν λαμπρὴν μεταβολὴν τῆς 3 Σεπτεμβρίου 1853; Ὁ Ἐπίτροπος Κ. Ἀνδρόνικος Πάικος, γόνος τῆς περιωμένου πόλεως Θεσσαλονίκης, ἐκαταπάτησε καὶ Σύνταγμα καὶ αὐτὴν τὴν δικαιοσύνην, χαρίζόμενος εἰς τοὺς φίλους τοῦ προστάτας τοῦ ἀγνώστου τοῖς Ἑλλήσι Ἰωάννου Δενδρινῶ ! Ὡς ἦν, ὦ καιροί ! Πῶς εἶναι δυνατόν νὰ προοδεύσῃ ἡ ἐλευθέρη Ἑλλάς ὅτε κυβερνᾶται ἀπὸ τοιούτους Ἐπιτροποὺς ;

Ἐν τούτοις καθεκίστην σχεδὸν οἱ ἐν Ἀθήναις λόγιοι ἄνδρες μ' ἐρότουν. Ἰατρὲ, πόσει θὰ ἐκδώσης τὸν Κατάλογόν σου ; Μιταξὺ τῶν λογίων τούτων εὐρίσκετο καὶ ὁ Κ. Ν. Δραγούμης, ὁ ἐκδότης τοῦ φιλολογικοῦ συγγράμματος ἢ ΝΡΑ ΠΑΝΔΩΡΑ. Οὗτος μάλιστα, θέλων νὰ μοὶ εὐκολύνη τὴν τύπωσιν τοῦ συγγράμματός μου, εὐχαρίστως ἐδέχθη τὴν πρότασίν μου νὰ τὸ ἐκδώσωμεν συντροφικῶς· ἀλλὰ μεταμεληθεὶς μὲ ἐσύτησεν εἰς τὸν τυπογράφον τοῦ Περιοδικοῦ Συγγράμματος, ὅπερ τόσον ἐπαξίως διεθύνει, μετὰ τοῦ ὁποίου ἐσυμφώνησα ὡς ἔχει τὸ ἐν σελ. 5' συμβολαιογραφικὴν ἔγγραφον.

Τέλος τοῦ πονήματός μου ἐκδίδεται ἤδη τὸ Α' μέρος μόνον, καὶ Θεοῦ εὐδοκούντος, ταχέως καὶ τὸ Β'. Ἀλλὰ τὸ ἔργον μου, τὸ ἐπικυαμβάνω, δὲν εἶναι πλήρες· εἶναι ὅμως νεοφανές, καὶ ἀναπληροῖ ἐν μέρει τὸ κενὸν τοῦτο τῆς ἡμετέρας νεοελληνικῆς φιλολογίας. Ἀπόκειται εἰς ἕτερον λόγιον ἰκκνώτερον ἀπὸ ἐμὲ νὰ τὸ τελειοποιήσῃ, καὶ νὰ συντάξῃ τὴν τόσον ἐπιθυμητὴν ἱστορίαν τῆς νεοελληνικῆς Γραμματικῆς ἀπὸ πτώσεως τῆς Βυζαντινῆς Αὐτοκρατορίας μέχρι τῆς ἐγκαθιδρύσεως τῆς ἐν Ἑλλάδι Βασιλείας. Ἡ τύπωσις ὁμῶς τοῦ Α' μέρους μοὶ προξενεῖ μεγίστην χαρὰν, καὶ μοὶ ἐπενθυμίζει τοὺς ἐφεξῆς Ἰαμβικούς στίχους Ἑλληνος τινος Ἰωάννου Ῥόζου Κρητός, οἵτινες ἀναγινώσκωνται εἰς ἓν κώδικα χειρόγραφον τῆς ἐν Νεαπόλει Βασιλικῆς Βορβονικῆς Βιβλιοθήκης φέρων τὸ σημεῖον I. B 17 καὶ περιέχον τὰς κωμωδίας τοῦ Ἀριστοφάνους.

Ὅσπερ ξένοι χαίρουσιν ἰδεῖν πατρίδα,
Καὶ οἱ θαλαττεύοντες ἰδεῖν λιμένα·
Οὕτω καὶ οἱ γράφοντες βιβλίου τέλος.

Οἱ στίχοι οὗτοι μετεφράσθησαν Λατινιστὶ ὑπὸ ἀνωνύμου τινος ἐν τῷ αὐτῷ χειρογράφῳ.

Quemadmodum peregrini laetantur videntes patriam,
Et navigantes videntes littus,
Sic et scribentes (laetantur videntes) libri finem.

Ex Codice Ms. I. E. 17. Regiæ Bibliothecæ Borbonicæ
Neapolis, qui continet Aristophanis Comoedias.

Ἐν τούτοις, ὑγείαινε φίλε Ἀναγνώστα.

Ἐγράψον ἐν Ἀθήναις τὴν 31 Μαρτίου 1854.

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ
ΤΟΜΕΑΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ
ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΕΡΕΥΝΩΝ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ: ΕΠ. ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΠΙΤΣΙΟΣ

ΜΕΡΟΣ Α΄,

ΗΤΟΙ

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ

ΤΩΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ

ΤΥΠΩΘΕΝΤΩΝ ΚΑΤΑ

ΤΗΝ ΙΕ΄, ΙΣ΄, ΙΖ΄, ΙΗ΄ και ΙΘ΄ ΕΚΑΤΟΝΤΑΕΤΗΡΙΔΑ,

Συντεθείς και πλουτισθείς

Εκ διαφόρων κριτικῶν και βιβλιογραφικῶν σημειώσεων,
και ἐνὸς Βιογραφικοῦ Πίνακος ἐκάστου συγγραφέως,
μεταφραστοῦ, ἢ διορθωτοῦ κατ' ἀλφαβητικὴν τάξιν..

Ὑπὸ

ΑΝΔΡΕΟΥ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ ΒΡΕΤΟΥ.

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ, ΑΩΝΑ΄.

Ε.Υ.Δ της Κ.τ.Π
ΙΩΑΝΝΙΝΑ 2006

ΕΙΔΟΠΟΙΗΣΙΣ.

Παρελείφθησαν ἐν τῷ Βιογραφικῷ Πίνακι ὀνόματα συγγραφέων τινῶν, τῶν ὁποίων τὰ πονήματα εἰσὶν καταγεγραμμένα ἐν τῷ παρόντι Α' μέρει διὰ τὸν λόγον ὅτι ἀναφέρονται ἐν τῷ Β' μέρει, περιέχοντι τὰ φιλολογικὰ καὶ ἐπιστημονικὰ βιβλία, ἃ οὗτοι, ἐκτὸς των ἐκκλησιαστικῶν πονημάτων των, ἔγραψαν.